

HAFTAYA BAKIŞ

ABD ve Çin arasında 250 milyar dolarlık anlaşmalar...

Geçen hafta ABD Başkanı Trump'ın Çin'e gerçekleştirdiği ziyaret piyasalarca yakından izlendi. Trump ve ekibinin, söz konusu ziyaret kapsamında Çin iş dünyası ile toplam değeri 250 milyar doları bulan bir dizi yatırım ve ticaret anlaşması yaptığı ifade edildi. Boeing, General Electric ve Qualcomm gibi küresel şirketlerin de içinde yer aldığı anlaşmaların ağırlıklı olarak enerji ve sanayi sektörlerinde yoğunlaştığı görülüyor. Öte yandan, söz konusu anlaşmaların bir kısmının önceden var olduğu, bir kısmının da bağlayıcılığı olmadığı yönünde eleştiriler gündeme geldi.

ABD'de öncü verilere göre tüketici güven endeksi Kasım'da 97,8 ile tahminlerin altında gerçekleşti. Bu dönemde, mevcut ve gelecek döneme ait tüketici güveninde önceki aya göre sınırlı bir bozulma gözlemlendi. Diğer taraftan, Kasım'da 12 aylık enflasyon beklentilerinin önceki aya göre artış kaydettiği dikkat çekti. İşgücü piyasasında devam eden iyileşme ile ücretlerdeki artışın devam edeceği öngörüsü bu gelişmede etkili oldu.

Philadelphia Fed Başkanı Harker geçen hafta para politikasıyla ilgili yaptığı değerlendirmede, Fed'in Aralık ayında gerçekleştireceği 2017 yılının son toplantısında faiz artırımına gitmesi fikrini desteklediğini belirtti. Harker, 2018 yılında ise parasal sıkılaştırmayı desteklemenin önkoşulu olarak enflasyonda hızlanma işaretleri görmek istediğini belirtti.

Euro Alanı'nda son 10 yılın en hızlı büyüme tahmini...

Euro Alanı'nda Eylül'de üretici fiyatları aylık bazda %0,6 ile beklentilerin bir miktar üzerinde arttı. Aynı dönemde perakende satışlardaki yükseliş de öngörülerin hafif üzerinde gerçekleşti. Diğer taraftan, Almanya'da sanayi üretimi Ağustos'taki sert yükselişin ardından Eylül'de aylık bazda %1,6 geriledi. Üretimdeki düşüşün bir ölçüde baz etkisinden kaynaklandığı ve öncü göstergelerin gelecek aylarda toparlanma işaretleri verdiği anlaşılıyor.

Avrupa Birliği Komisyonu, Euro Alanı'na ilişkin büyüme tahminini 2017 yılı için %1,7'den %2,2'ye çıkardı. Komisyon, 2018 yılına ilişkin büyüme tahminini %2,1, 2019 tahminini ise %1,9 olarak güncelledi. Yayımlanan raporda, bölge ekonomisinde büyümenin beklenenden güçlü bir görünüm sergilemesinde özel tüketim harcamalarının, küresel ekonomik toparlanmanın ve işsizlik oranındaki düşüşün rolü vurgulandı. Öte yandan, işgücü piyasalarındaki toparlanma sürmekle birlikte, ücretlerdeki artışın sınırlı kaldığı belirtildi. Dolayısıyla, büyüme ve enflasyonda hedeflenen ivme yakalanana dek merkez bankası tarafından uygulanan genişletici para politikalarının önemine dikkat çekildi. Diğer taraftan, önceki hafta merkez bankasının faiz artırımına gittiği İngiltere'de ise ekonomik aktivitenin uzun bir yavaşlama dönemine gireceği öngörüldü.

Yurt içinde sanayi üretimi beklentilerin üzerinde arttı.

Eylül'de sanayi üretimi takvim etkisinden arındırılmış verilere göre yıllık bazda %10,4 artış kaydetti. Böylece 3. çeyrekte sanayi üretim endeksindeki artış büyük ölçüde düşük baz etkisinin desteğiyle yıllık bazda %10 olarak gerçekleşti. Eylül'de dayanıklı tüketim malı imalatı, ÖTV indirimlerinin son ayında öne çekilen talep paralelinde yıllık bazda %36,5 yükseldi. Bu gelişmenin %66,3 ile imalat sanayi alt kalemleri içinde en hızlı üretim artışının gerçekleştiği mobilya sektöründen kaynaklandığı gözlemlendi. Beyaz eşya grubunun içinde yer aldığı elektrikli teçhizat

HAFTALIK VERİLER

	3.Kas	10.Kas	Değişim		3.Kas	10.Kas	Değişim
BIST-100 Endeksi	111.293	108.949	-% 2,1 ▼	EUR/USD	1,1607	1,1663	% 0,5 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%13,29	%13,55	26 bp ▲	USD/TL	3,8854	3,8608	-% 0,6 ▼
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2,34	%2,40	6 bp ▲	EUR/TL	4,5136	4,5053	-% 0,2 ▼
EMBI+ (baz puan)	341	348	7 bp ▲	Altın (USD/ons)	1.269	1.276	% 0,5 ▲
EMBI+ Türkiye (baz puan)	320	329	9 bp ▲	Petrol (USD/varil)	62,3	63,8	% 2,4 ▲

bp: baz puan

sektöründe ise üretim artışı %1,7 düzeyinde sınırlı kaldı. Öte yandan, Eylül ayında üretimde en hızlı düşüş %8,6 ile diğer ulaşım araçları imalatında yaşandı. Üretimin gerilediği diğer iki sektör ise temel eczacılık ürünleri ile içeceklerin imalatı oldu. Tahminleri aşan sanayi üretimi verisinin ardından, 2017 yılsonu büyüme tahminleri yukarı yönlü güncellendi. Bu çerçevede, piyasalarda 2017 için GSYH büyüme oranının %5'in üzerinde gerçekleşeceği tahminleri güç kazandı.

Türkiye'nin büyüme tahminleri yukarı yönlü revize edildi.

AB Komisyonu, Türkiye'nin 2017 ve 2018 yıllarına ilişkin GSYH büyüme tahminlerini yukarı yönlü güncelledi. Buna göre, 2017 yılı için büyüme tahmini %3'ten %5,3'e, 2018 tahmini de %3,3'ten %4'e yükseltildi. Yapılan değerlendirmede, dış talep, inşaat sektöründeki hareketlilik ve kredi garantileri başta olmak üzere kamu destekleri paralelinde ekonominin güçlü bir büyüme sergilediği belirtildi. Öte yandan kredi hacmindeki artış, enflasyon, iş ortamını etkileyen belirsizlikler ve yüksek işsizlik gibi faktörlerin önümüzdeki dönemde büyüme performansını aşağı çekebileceğine dikkat çekildi.

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) da Türkiye ekonomisinin 2017'de %5,1, 2018'de %3,5 büyüyeceğini öngördü. EBRD'nin ilgili yıllara ilişkin daha önceki tahminleri sırasıyla %2,6 ve %3 düzeyindeydi. Türkiye'nin dış dengesizliklerinin büyük kırılmalık yarattığını belirten kurum, yüksek cari işlemler açığı, reel sektörün borçluluk düzeyi ve jeopolitik risklerin TL açısından kırılmalık oluşturduğuna dikkat çekti. Diğer taraftan, Türk bankacılık sektöründeki istikrara ve düşük kamu borcuna vurgu yapan EBRD, 2019 seçimleri öncesinde hükümetin yeni önlemler alması durumunda ekonomik büyümenin hızlanabileceğini belirtti.

TCMB'den yeni kararlar...

TCMB Pazartesi günü, piyasadaki "sağlıksız fiyat oluşumlarına" müdahale etmek amacıyla rezerv opsiyonu mekanizması kapsamında döviz imkânına ilişkin üst sınırı %60'tan %55'e indirdi. Aynı zamanda dilim aralıklarını 5'er puan düşürdü. Bu sayede yaklaşık 5,3 milyar TL'nin piyasadan çekileceği, 1,4 milyar doların bankaların kullanımına geçeceği belirtildi. Ayrıca, 1 Şubat 2018 (dahil) tarihine kadar vadesi dolacak olan ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri geri ödemelerinin, kredinin vadesinde ödenmesi halinde, ABD doları için 3,70, euro için 4,30, sterlin için 4,80 kuru kullanılarak TL cinsinden yapılabilmesine olanak tanındı. TCMB'nin söz konusu adımlarının piyasalar üzerindeki etkisi sınırlı kaldı.

TCMB verilerine göre, Türk Lirası üzerinde bir süredir etkili olan aşağı yönlü baskı paralelinde **TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksi (REK)** Ekim'de aylık bazda %2,6'lık düşüşle 87,96'ya geriledi. Endeks, bu yılın Ocak ayında aldığı 87,55 değeri ile tarihi düşük seviyeyi görmüştü.

Finansal piyasalar...

Geçtiğimiz hafta finansal piyasalarda dalgalı bir seyir izlendi. Hafta başında jeopolitik riskler nedeniyle değer kazanan dolar, ABD'de uzun süredir beklenen vergi reformunun 2019'a ertelenebileceği haberleri ile zayıfladı. EUR/USD paritesi, dolardaki hareketin yanı sıra Euro Alanı ekonomilerine ilişkin iyimser beklentilerin de etkisiyle haftayı yükselişle kapattı. Altın fiyatları, risk iştahındaki gerileme paralelinde güvenli liman talebiyle artış kaydetti. Petrol fiyatları, Suudi Arabistan'da devam eden yolsuzluk soruşturmaları ile yükselirken ABD'de ham petrol stoklarındaki artış fiyatlardaki bu yükselişi sınırladı. ABD Enerji Enformasyon İdaresi (EIA), petrol fiyatları tahminlerini yukarı yönlü revize etti. Buna göre, Brent türü petrolün varil fiyatının 2017 yılında ortalama 53 USD, 2018 yılında ise 56 USD olacağı tahmin edildi.

Hafta başında piyasalardaki olumlu havanın etkisiyle dolar ve euro karşısında değer kazanan TL, haftanın ilk yarısında risk iştahındaki düşüş ile sert geriledi. TCMB'nin döviz likiditesini artıran adımları piyasalarda belirgin bir etki yaratmazken, hafta ortasında USD/TL 3,90, EUR/TL ise 4,52 ile tarihi yüksek seviyelerini test etti. TL, ABD ile Türkiye arasındaki gerginliğin yumuşamasının yanı sıra yurt içinde beklentilerden güçlü açıklanan sanayi üretimi verisinin desteğiyle haftanın ikinci yarısında bir miktar toparlandı. Pazartesi günü rekor seviyelere yükselen BIST-100 ise, haftanın geri kalanında satış baskısı altında kaldı. BIST-100 endeksindeki haftalık değer kaybı %2,1 olurken, 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faiz oranı 26 baz puan yükselerek haftayı %13,55 düzeyinde tamamladı.

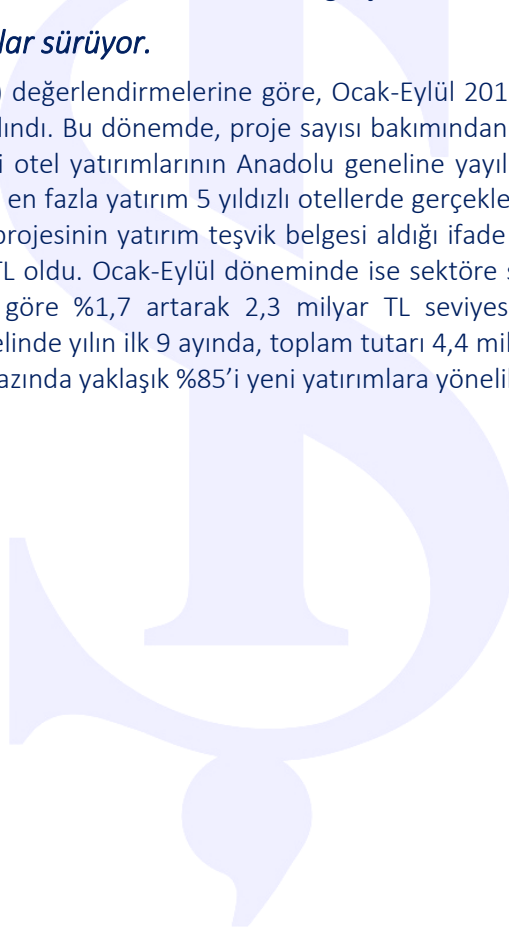
SEKTÖREL GELİŞMELER

Hayvansal üretimin 7 aylık rotası çizildi.

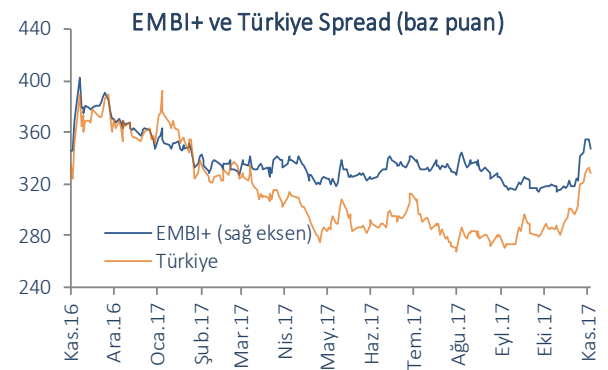
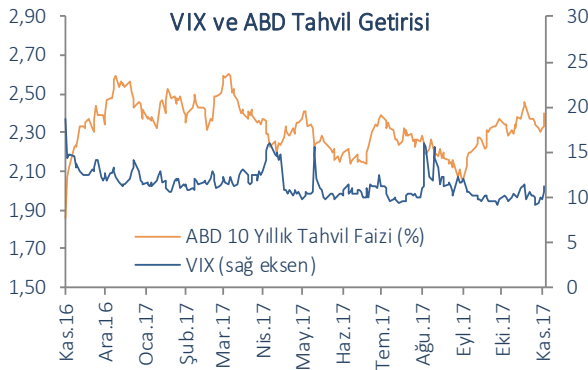
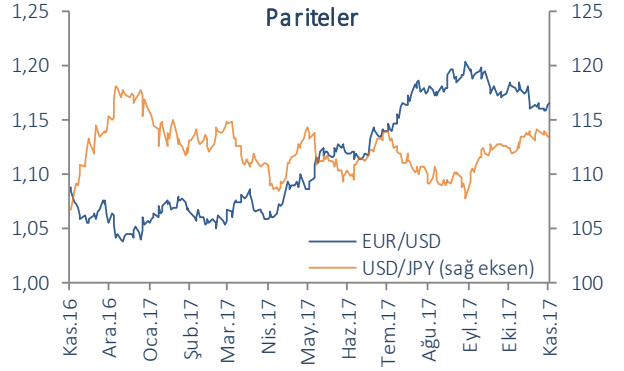
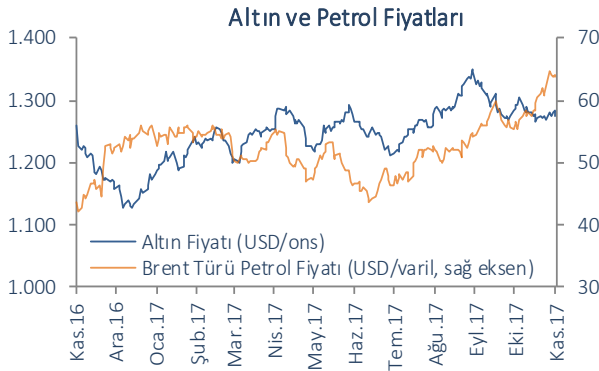
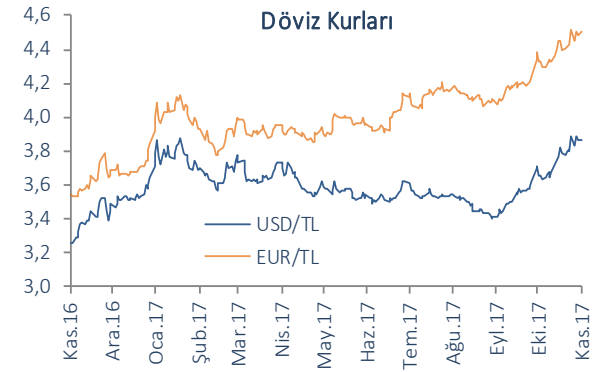
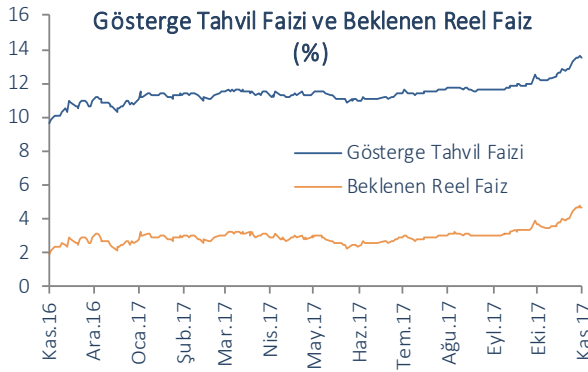
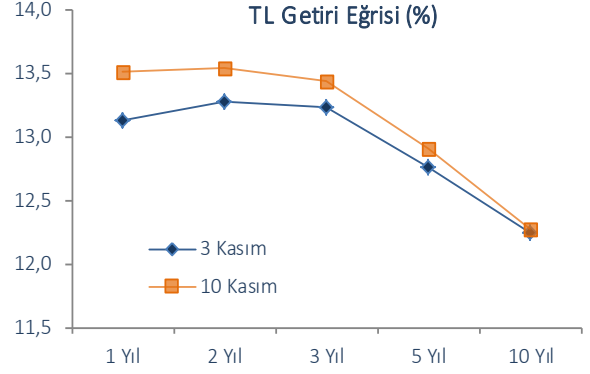
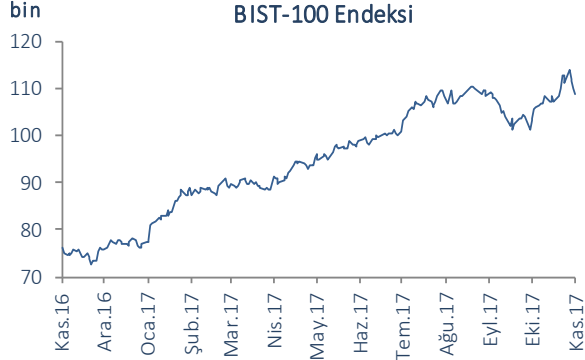
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Et ve Süt Kurumu'nun (ESK) önümüzdeki 7 ayda yapacağı canlı hayvan ve karkas et ithalatına ilişkin açıklama yaptı. Bu kapsamda, kurumun 2017 sonuna kadar 350 bin büyükbaş hayvan ve 66 bin ton karkas et ithal edeceği açıklandı. 2018'in ilk 5 aylık döneminde ise 152 bin baş sığır ve 51 bin ton karkas et ithal edilmesinin planlandığı ifade edildi. Hayvancılık sektörüne ilişkin uzun vadeli hedeflere bakıldığında ise, 2023 itibarıyla kırmızı et üretiminin %45'lik yükselişle 1,7 milyon tona ulaşacağı öngörüldü. Bu sayede, yurt içi pazardaki et talebinin tamamının yerli üretimden sağlanacağı vurgulandı. Ayrıca, kanatlı eti üretiminde %32 ve çiğ süt üretiminde %24 oranında artış hedeflerine yer verildi. Öte yandan, üretimde verimlilik artışı sağlanması amacıyla hayvancılıkta kullanılacak meraların uzun vadeli olarak tahsis edileceği belirtildi. Meralarda, mevcut hayvanların ihtiyacını karşılayacak düzeyde yem ekimine de olanak tanınacağı açıklandı.

Konaklama sektöründe yatırımlar sürüyor.

Türkiye Otelciler Birliği'nin (TÜROB) değerlendirmelerine göre, Ocak-Eylül 2017 döneminde konaklama sektöründe 140 yeni proje için yatırım teşviki alındı. Bu dönemde, proje sayısı bakımından en fazla yatırım 60 proje ile 3 yıldızlı otellere yapıldı. Bu gelişmede, yeni otel yatırımlarının Anadolu geneline yayılmasının etkili olduğu belirtildi. Yatak kapasitesi bakımından ise ilk 9 ayda en fazla yatırım 5 yıldızlı otellerde gerçekleşti. Bunun yanı sıra, Eylül ayında yurt genelinde 10 şehirde 15 yeni otel projesinin yatırım teşvik belgesi aldığı ifade edildi. Söz konusu projelerin toplam yatırım tutarı yaklaşık 281 milyon TL oldu. Ocak-Eylül döneminde ise sektöre sağlanan yatırım teşviklerinin toplam tutarı geçen yılın aynı dönemine göre %1,7 artarak 2,3 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Ekonomi Bakanlığı verilerine göre, turizm sektörü genelinde yılın ilk 9 ayında, toplam tutarı 4,4 milyar TL olan 237 yatırım teşvik belgesi alındı. Söz konusu belgelerin adet bazında yaklaşık %85'i yeni yatırımlara yönelik düzenlendi.

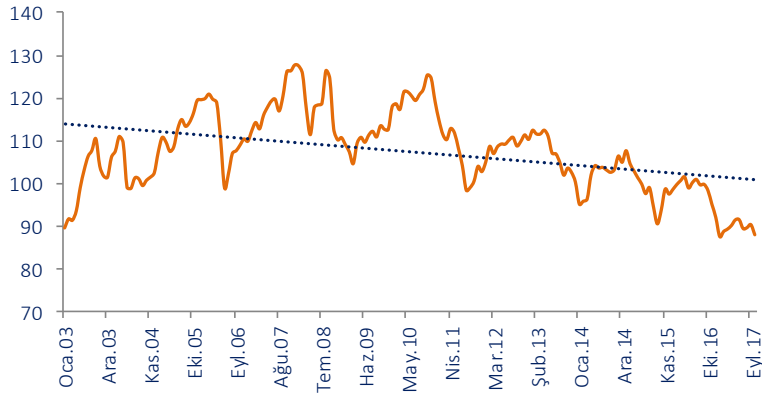
PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

Kaynak: Reuters

i NEDEN ÖNEMLİ

TCMB tarafından yayımlanan **TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksi (REK)** Türkiye'nin fiyat düzeyinin dış ticaretinde önemli paya sahip ülkelerin fiyat düzeyine göre değişimini ölçmektedir. Reel efektif döviz kuru, ilgili ülkelerin para birimlerinden oluşan sepete göre Türk Lirası'nın (TL) ağırlıklı ortalama değerinin, nispi fiyat etkilerinin arındırılması yoluyla elde edilmektedir. Bu sayede, nominal döviz kurları ile gözlenemeyen nispi fiyat farkları dikkate alınmakta ve TL'nin reel olarak değer kaybettiğini, yükselmesi ise değer kazandığını göstermektedir. TL'nin reel olarak değer kaybı, Türk mallarının yabancı mallar cinsinden fiyatının düştüğünü, değer kazanması ise Türk mallarının yabancı mallar cinsinden fiyatının arttığını ifade etmektedir. Endekste hareketler, TCMB'nin likidite yönetimine ilişkin politika kararlarına yön vermesi bakımından önem taşımaktadır.

TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru (2003=100)

Kaynak: TCMB

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
13 Kasım	Ödemeler Dengesi İstatistikleri (Cari Denge)	Eylül	-4,5 milyar USD (G)
14 Kasım	2 Yıl Vadeli Sabit Kuponlu Devlet Tahvili İhracı	Kasım	-
	10 Yıl Vadeli Sabit Kuponlu Devlet Tahvilinin Yeniden İhracı	Kasım	-
	ABD Üretici Fiyat Endeksi (PPI)	Ekim	aylık %0,1
	Euro Alanı GSYH Büyüme Verisi (Öncü)	2017Ç3	çeyreklik %0,6
	Euro Alanı Sanayi Üretimi	Eylül	aylık -%0,6
	Almanya GSYH Büyüme Verisi (Öncü)	2017Ç3	çeyreklik %0,6
	Çin Sanayi Üretimi	Ekim	ylık %6,3
15 Kasım	İşgücü İstatistikleri	Ağustos	-
	Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi	Kasım	-
	Hazine İç Borç Ödemesi (2,4 Milyar TL)	Kasım	-
	ABD Tüketici Fiyat Endeksi (CPI)	Ekim	aylık %0,1
	ABD Perakende Satışlar	Ekim	aylık %0,1
16 Kasım	ABD Sanayi Üretimi	Ekim	aylık %0,5
	Euro Alanı Tüketici Fiyat Endeksi	Ekim	aylık %0,1
17 Kasım	ABD Konut İnşaatları	Ekim	1,2 milyon adet

(G) Gerçekleşme

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.
dilek.kaya@isbank.com.tr

Aslı Şat Sezgin - Uzman
asli.sat@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman
eren.demir@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.